

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	
OD AUTORA	
WYKAZ BIBLIOGRAFII WEDŁUG SKRÓTÓW	
CZEŚĆ PIERWSZA	
DELIMITACJA I DEMARKACJA GRANICY MIĘDZY POLSKĄ I NIEMCAMI	

ROZDZIAŁ PIERWSZY

GRANICA POLSKO-NIEMIECKA W ŚWIECIE UMÓW MIĘDZYNARODO- WYCH	29
§ 1. Sposoby zakończenia wojny a ustalanie granicy	29
I. Granica państwa jako zagadnienie prawa międzynaro- dowego	29
II. Granica państwa a różne sposoby zakończenia wojny	31
III. Zakończenie stanu wojny z Niemcami na zasadzie gra- nicy Odra-Nysa Łużycka	35
IV. Granica Odra-Nysa Łużycka na zasadzie „uti possidetis” w przyszłym traktacie pokoju	39
§ 2. Retrocesja terytorium w umowie poczdamskiej jako podstawa granicy Odra-Nysa Łużycka	45
I. Eius est interpretari legem, cuius est condere	45
II. Cesja terytorialna w prawie międzynarodowym	55
III. Retrocesja części terytorium polskiego w umowie pocz- damskiej	57
IV. Retrocesja poczdamska w świetle prac przygotowawczych	61
§ 3. Cesja terytorialna a traktat pokoju	64
I. Brak normy prawnej o cesji w traktacie pokoju	64
II. W praktyce państw cesja poprzedza traktat	65
III. Wnioski dotyczące „legalizacji” cesji	72
IV. Umowa poczdamska jako podstawa traktatu pokoju z Niemcami	73

§ 4. Legitymacja prawna cedenta	77
I. Podmiotowość Niemiec po dniu 8. V. 1945 r.	77
II. podstawy prawne dyspozycji czterech mocarstw	82
III. Motywy ograniczenia zdolności do działania Niemiec po dniu 8. V. 1945 r.	87
IV. Określenie terytorium Niemiec po dniu 8. V. 1945 r. . .	89
§ 5. Legitymacja prawna cesjonariusza	92
I. Podstawy prawne objęcia Ziem Odzyskanych przez Polskę	92
II. Interes Narodów Zjednoczonych — pokój i bezpieczeństwo	98
III. Interes Polski — terytorialna restitutio in integrum . .	102
IV. Legitymacja prawna Polski jest jednoznaczna	107
§ 6. Skutki prawne cesji	113
I. Cesja terytorialna a sprawa imperium	113
II. Cesja terytorialna jako „tylko tytuł”	116
III. Cesjonariusz jest suwerenem na cedowanym terytorium	117
IV. Skutki faktycznego objęcia cedowanego terytorium . .	117
V. Objęcie cedowanego terytorium nie jest sukcesją	119

ROZDZIAŁ DRUGI

WYKONANIE DECYZJI POCDZAMSKIEJ O GRANICY POLSKO-NIEMIEC- KIEJ W OKRESIE 1945—1949 R.	121
§ 1. Umowa poczdamska wykonywana bez ratyfikacji	121
I. Umowy nieratyfikowane w świetle praktyki i teorii . . .	121
II. Niektóre elementy interpretacji prawnej umowy poczdamskiej	129
§ 2. Umowa poczdamska określa terytorium „Niemiec jako całości”	133
I. Terytorium niemieckie po dniu 8. V. 1945 r.	133
II. Terytorium Niemiec po dniu 2. VIII. 1945 r.	135
§ 3. Umowa poczdamska skupia ludność niemiecką na terytorium Niemiec	139
I. Repatriacja ludności granicznej a prawo międzynarodowe	139
II. Decyzje o repatriacji ludności w umowie poczdamskiej	141
III. Repatriacja ludności niemieckiej w pracach przygoto- wawczych mocarstw podczas II wojny światowej . . .	143
IV. Zasady wykonania repatriacji ludności	144
V. Rola Sojuszniczej Rady Kontroli nad Niemcami	147
VI. Polska powiadomiona o decyzji repatriacji ludności nie- mieckiej	148
§ 4. Umowa poczdamska przesądziła likwidację Prus	149

ROZDZIAŁ TRZECI

WYKONANIE DECYZJI POCZDAMSKIEJ O GRANICY POLSKO-NIEMIECKIEJ PO 1949 R.	154
§ 1. Niemiecka Republika Demokratyczna a granica polsko-niemiecka	154
I. Pozycja prawna NRD	154
II. Stosunek NRD do umowy poczdamskiej	157
III. Stosunek NRD do granicy niemiecko-polskiej	158
IV. Stosunki między NRD i mocarstwami okupacyjnymi	160
§ 2. Niemiecka Republika Federalna a granica niemiecko-polska	162
I. Pozycja prawna NRF	162
II. Stosunek NRF do umowy poczdamskiej	165
III. Stosunek NRF do granicy polsko-niemieckiej	167
IV. Stosunki między NRF i mocarstwami okupacyjnymi	174
§ 3. Dwa państwa niemieckie a bezpieczeństwo Europy	176
I. Umowa poczdamska probierzem bezpieczeństwa w Europie	176
II. Szczególna rola ZSRR wobec obu państw niemieckich	179
III. NRF w stanie wrogiego odosobnienia wobec Polski	182
IV. Projekt systemu bezpieczeństwa zbiorowego w Europie	185

ROZDZIAŁ CZWARTY

STOLICA APOSTOLSKA A PROBLEMATYKA GRANICY POLSKO-NIEMIECKIEJ	189
§ 1. Stolica Apostolska jako podmiot prawa międzynarodowego	189
I. Ochrona prawna interesów religijnych	189
II. Kościół — Stolica Apostolska	191
III. Suwerenność Stolicy Apostolskiej	192
IV. Rola Stolicy Apostolskiej w stosunkach międzynarodowych	194
§ 2. Stolica Apostolska nie jest stroną w traktacie pokoju	196
I. „Pax hominum ordinata concordia”	196
II. Stolica Apostolska nie zawiera traktatu pokoju z Niemcami	197
III. Stolica Apostolska a decyzje przedtraktatowe w sprawie Niemiec	199
IV. Konkordat nie tworzy granicy państwowej	200
§ 3. Stolica Apostolska a sprawa granicy polsko-niemieckiej	202
I. Kościół a granice polityczne	202
II. Pismo Piusa XII do biskupów niemieckich z dnia 1. III. 1948 r.	205

III. Stolica Apostolska a sprawa przesiedleńców niemieckich	208
IV. Stosunek Stolicy Apostolskiej do sprawy likwidacji Prus	213
§ 4. Stolica Apostolska a dwa państwa niemieckie	214
I. Elementy stosunku Stolicy Apostolskiej do Niemiec po dniu 8. V. 1945 r.	214
II. Stolica Apostolska a NRF	216
III. Stolica Apostolska a NRD	219
IV. Stosunek Stolicy Apostolskiej do dwóch państw niemieckich a Polska	220
§ 5. Skutki prawne stosunków między Stolicą Apostolską a Polską	221
I. Charakter stanowiska Stolicy Apostolskiej wobec Polski	221
II. Stolica Apostolska przerywa swe „milczenie” w sprawie granicy polsko-niemieckiej	226
III. Protesty Stolicy Apostolskiej w stosunkach międzynarodowych	228

CZĘŚĆ DRUGA

WPŁYW WOJNY NA UMOWY MIĘDZYNARODOWE (KONKORDATY)

ROZDZIAŁ PIERWSZY

SPRAWA ZAWIESZENIA I UNIEWAŻNIENIA UMÓW	231
§ 1. Rozwój historyczny zagadnienia wpływu wojny na umowy międzynarodowe	231
§ 2. Skutki I wojny światowej w zakresie obowiązywania umów	238
§ 3. Skutki II wojny światowej w zakresie obowiązywania umów	241
§ 4. Konkordat jako umowa międzynarodowa	246

ROZDZIAŁ DRUGI

PRZEDTRAKTATOWE SKUTKI II WOJNY ŚWIATOWEJ W DZIEDZINIE UMÓW B. RZESZY NIEMIECKIEJ	254
§ 1. Niemcy po 8. V. 1945 r. — ograniczenie zdolności do działania	254
§ 2. Niemcy po 8. V. 1945 r. — ograniczenie prawa legacji	257
§ 3. Niemcy po 8. V. 1945 r. — określenie stosunku do umów b. Rzeszy	259

ROZDZIAŁ TRZECI

PRZEDTRAKTATOWE SKUTKI II WOJNY ŚWIATOWEJ W DZIEDZINIE KONKORDATÓW NIEMIECKICH	268
§ 1. Niemcy po dniu 8. V. 1945 r. jako strona konkordatu z 1933 r.	268
I. Konkordat z 1933 r. a Proklamacja Nr 2	268
II. Sojusznicza Rada Kontroli a konkordat z 1933 r.	272

III. Wykonywanie konkordatu z 1933 r. w strefach okupacyjnych	275
---	-----

§ 2. Stolica Apostolska jako strona konkordatu z b. Rzeszą Niemiecką	280
I. Stosunki dyplomatyczne a Proklamacja Nr 2	290
II. Konkordat z 1933 r. a Proklamacja Nr 2	283
§ 3. Konkordat pruski z 1929 r. po II wojnie światowej	291
I. Bulla „De salute animarum” z 16. VII. 1821 r.	291
II. Konkordat z Prusami z dnia 14. VI. 1929 r.	295
III. Stosunek Stolicy Apostolskiej do konkordatu z Prusami po dniu 8. V. 1945 r.	299
IV. Konkordat pruski z 1929 r. i konkordat z 1933 r.	301

ROZDZIAŁ CZWARTY

WNIOSKI	305
-------------------	-----

CZĘŚĆ TRZECIA

KU NORMALIZACJI STOSUNKÓW KOŚCIELNYCH NA ZIEMIACH ODZYSKANYCH

ROZDZIAŁ PIERWSZY

SKUTKI UMOWY POCDZAMSKIEJ W ZAKRESIE ADMINISTRACJI KOŚCIELNEJ W POLSCE	333
--	-----

§ 1. Podstawy prawne stabilizacji terytorialnej odzyskanych diecezji	333
§ 2. Stanowisko Stolicy Apostolskiej wobec odzyskanych diecezji polskich	338
§ 3. Stosunek Episkopatu niemieckiego do odzyskanych diecezji polskich	341

ROZDZIAŁ DRUGI

BRAK PODSTAW PRAWNYCH DLA „TYMCZASOWYCH” GRANIC ODZYSKANYCH DIECEZJI	344
--	-----

§ 1. Diecezja warmińska	345
§ 2. Diecezja gdańska	349
§ 3. Prałatura pilska z Pomorzem Zachodnim i ziemią lubuską	355
§ 4. Diecezja wrocławska	357
§ 5. Diecezja Śląska Opolskiego	333

ROZDZIAŁ TRZECI

„TYMCZASOWE“ NOMINACJE W ODZYSKANYCH DIECEZJACH POLSKICH

364

§ 1. Polityczny charakter prowizorium kościelno-administracyjnego w odzyskanych diecezjach	364
§ 2. Ku normalizacji stosunków kościelno-administracyjnych w zakresie prawa państwowego	367
§ 3. Odchylenia od schematu „tymczasowej administracji” . . .	371
I. Analogie z dwóch wojen światowych	371
II. Postawa Stolicy Apostolskiej wobec ataków niemieckich na wikariuszy kapitulnych	375
III. Stanowisko Stolicy Apostolskiej w sprawie obowiązku rezydencji	377
IV. Stanowisko Stolicy Apostolskiej w sprawie proboszczów niemieckich	378
§ 4. Stanowisko Stolicy Apostolskiej a rewizjonizm niemiecki . .	380

ROZDZIAŁ CZWARTY

STABILIZACJA ADMINISTRACJI KOŚCIELNEJ NA ZIEMIACH ODZYSKANYCH JAKO RES MIXTA

382

§ 1. Państwo i Episkopat Polski powołane do wypełnienia vacuum organizacyjnego	382
§ 2. „Consuetudo est optima legum interpres”	388
§ 3. Formy ułożenia stosunków między Stolicą Apostolską i państwem	390
I. Konkordat	390
II. Modus vivendi	393
III. Konkordaty biskupie	394
Aneksy	395